מכל הלב – פרשת השבוע ויקרא

מאת: רפאל קרמר
מרץ 17, 2024

לא משנה מה אתה מביא וכמה אתה מביא, העניין איך אתה מביא. קצת אבל מכל הלב חשוב יותר מהרבה אבל לא מכל הלב. כי זה העיקר, להביא מכל הלב והנשמה. זה המסר של פרשת השבוע.

פרשת השבוע היא ויקרא. השבוע אנו מתחילים את ‘חומש ויקרא’, החומש השלישי מחמישה חומשי תורה. חומש זה עוסק ברובו בדיני קרבנות ובדינים הקשורים בקרבנות כמו פרשות ‘תזריע’ ו’מצורע’ ו’אחרי מות’ ו’קדושים’ העוסקים בנושאים אחרים, אך גם הם קשורים להקרבת קרבנות.

התורה פותחת בדיני קרבנות ומפרטת את רמת הכפרה הנדרשת לכל חטא. ישנן רמות שונות בהתאם ליכולת: פר, כבש, עז. אך ישנם כאלו שאין ביכולתם לקנות פר או כבש: “ואם לא תגיע ידו די שה והביא את אשמו אשר חטא שתי תורים או שני בני יונה (ויקרא ה ז).

אך יש משהו גרוע מכך : "ואם לא תשיג ידו לשתי תורים או שני בני יונה והביא את קרבנו אשר חטא עשירית האיפה סולת לחטאת , לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה כי חטאת היא " (שם יא). כולנו מכירים לצערנו אנשים מרי נפש שאין להם כלום . גם כשהם חוטאים והם רוצים להביא משהו לבית המקדש , אין להם מה להביא . אין להם אפילו קצת כסף לקנות תורים או בני יונה . כלום ! איך אפשר לקרוא לזה 'קרבן'? מה הוא מקריב ? קצת קמח וזהו ! וראו איזה פלא , הקב"ה מחבב את המנחה ומקבל אותה ברצון .

אולי גם זה יעניין אתכם :

ברכת השבת – ויקהל פקודי

אל תאבדו עשתונות – כי תישא

פורים בבגדי כהן גדול – תצווה

דברים נפלאים נאמרו על מנחת עני : 'ונפש כי תקריב' , "לא נאמר נפש בכל קרבנות נדבה אלא במנחה , מי דרכו להתנדב מנחה ? עני ! אמר הקדוש - ברוך - הוא , מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו " (ויקרא ב א רש"י).

מנחת עני שונה משאר המנחות בדבר נוסף : "ולא עוד אלא שכל הקרבנות אינם באים חציים , וזו (מנחת עני) באה חציה , מחציתה בבוקר ומחציתה בערב ."

עוד ביטוי נפלא : "ולא עוד אלא כל מי שמקריב אותה , מעלה עליו הכתוב כאילו הוא מקריב מסוף העולם ועד סופו ."

וביטוי נוסף : "נאמר בקרבן בהמה 'ריח ניחוח ' ונאמר בעוף 'ריח ניחוח' , ונאמר במנחה 'ריח ניחוח ' , ללמדך , אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון ליבו לאביו שבשמים ."

מכל הביטויים המרגשים והנפלאים אנו מבינים שהקב"ה לא מתרשם מעשיר המגיע בכרכרה מהודרת עד לפתח בית המקדש ומביא עמו פר מפוטם , או מאדם אמיד הפוסע מעדנות ומביא איתו כבש או עז בעלי בשר .

אין להם אפילו קצת כסף לקנות תורים או בני יונה . כלום ! איך אפשר לקרוא לזה 'קרבן'? מה הוא מקריב ? קצת קמח וזהו ! וראו איזה פלא , הקב"ה מחבב את המנחה ומקבל אותה ברצון !

הקב”ה מבקש את הלב . העשיר מגיע עם פר שמן והוא מרגיש שהוא מביא פיצוי הולם , אמנם הוא חטא בחטא חמור אך לצד מעשהו הרע הנה הוא משקיע ומביא מתנה הולמת , אולי זה יפייס את הבורא . העני . לעומת זאת . יודע שהוא מצידו לא מביא שום דבר בעל ערך , כשהוא מגיע עם טיפונת קמח הוא יודע שבעצם זו מתנה מהשם , שהוא מוכן להתרצות בקמצוץ של קמח .

למה זה באמת כך ומה זה קשור אלינו להיום ?

בימינו , שאין לנו את בית המקדש , התשובה נעשית באמצעות התפילה כפי שחכמינו דורשים : קחו עמכם דברים ושובו אל השם , איני מבקש מכם לא עולה ולא זבחים , אלא דברים ” (מדרש רבה שמות לח ד). הזוהר הקדוש מציין כמה נחת רוח יש לקב ”ה כאשר העני מגיע בלב שבור . אין לו שום דבר בחייו . הוא מגיע כנוע לבורא ומבקש את סליחתו , והשם יודע היטב את ליבו של העני כמה הוא שפל וכנוע והוא מוחל לו ומקבל באהבה וברצון את תפילתו .

ישנן שלוש תפילות : ‘תפילה למשה ’, ‘תפילה לדוד ’, ו ’תפילה לעני ’. הזוהר מלמד שמשלושת התפילות תפילת העני היא הרצויה והמקובלת ביותר במרום .

קרבן מנחת עני דומה לתפילת העני , אין לעני באמת דרך לפייס את הקב”ה משלו . מה יש לו קצת קמח ? בזה אפשר לפייס את הבורא ?! אך בדומה לעני שחווה תסכולים מהחיים שלו , לעתים אין לו כוח אפילו לבכות , אין לו כבר כוח לעשות כלום , נמאס לו מהחיים האלו והמצב שלו . אם הוא היה במעמד חשוב , בעל עסק נכבד , או רב חשוב , גם אם הוא ללא פרנסה , נו מילא . אבל אין מעמד ואין גם פרנסה . אין לחם בבית , המשכנתא חוזרת והכל הולך הפוך , המצב בבית לא טוב , האישה לוחצת מאוד שיעשה משהו , הילדים מאוכזבים והוא מסתובב כשהאף למטה .

הזוהר הקדוש מלמ

ד שתפילת העני היא הרצויה והמקובלת ביותר במרום !

כאשר העני פורש הצידה לחדרו ומעומק ליבו הוא זועק זעקה אילמת , זעקה שיש בה הרבה מן התסכול , הוא רוצה להתקרב להשם . ובנוסף , הוא סובל גם כך מחוסר מזל ומחוסר הצלחה , והקב”ה רואה את הסבל של העני ואינו מעלים עין .

יתירה מכך , עדיין יש משהו שהעני עושה : הוא עדיין רוצה לפייס את הקב”ה, עדיין הוא פותח את הפה ופונה לבורא , זה הכל . הוא לא מרים ידיים . הוא עדיין זועק להשם הוא מנסה ומשתדל . כואב לו והוא רוצה להשתנות , והוא פונה לבורא בבקשה מעומק הלב . התפילה הזאת – מלמד הזוהר – עולה למעלה הכי גבוה , ואין דבר שיכול לעכב את התפילה של העני . היא יקרה בעיני השם יותר מהכל .

בדומה לכך , גם קרבן מנחת העני , אין לו באמת דרך לפייס את הבורא , הסליחה היא בעצם חסד הבורא שמטיב עמו ומקבל את הכנעתו . במובן זה הקרבן של העני היא בעצם התפילה של העני . וזה שייך לכולנו ולכל אחד מאתנו – להכניע את עצמנו לבורא , להרכין ראש ולשוב אליו בכל ליבנו , כי באמת אין לנו איך לפייס את הבורא . מה יש לנו כבר להביא לו לפייס אותו ? זה אפילו לא קצת קמח של קרבן העני . אבל אנחנו כן יכולים להכניע את עצמנו , את ליבנו ולבוא לפניו בבקשת סליחה בכנות . והקב”ה לא מעלים עין , הוא יקבל את תשובתנו באהבה וברצון .

זה הלימוד ממנחת עני . גם אם זה רק חצי כמו קרבן מנחת עני , עדיין , זה מכל הלב , זה מעמקי הנפש והבורא מחשיב את זה כאילו הוא הקריב

את נפשו. וגם אם זה ממש קצת, כבר שנינו “נאמר בקרבן מנחה ‘ריח
ניחוח… אחד המרבה ואחד הממעיט”. הלוואי ונזכה לחוות תחושה כל כך
זכה לזכות להכנעה מוחלטת ולתת לבורא את כל ליבנו. נחת רוח לבורא.

(על פי דברי רבי נתן מברסלב, ליקוטי הלכות, תפילת המנחה ז).

כל שבוע אנחנו נהנים מעוד חידושים נפלאים על פרשת השבוע,
כנסו לכאן ותיהנו גם אתם.